

- Ön i Åsele ingen isolerad företeelse, säger Västerbottens Museum

V arför stannar en bibliotekarie med familj plötsligt till i Åsele dan före nyårsafton 2000 på väg till släkt och rötter i Lycksele? Trettiofem mil avverkade och det är fortfarande åtta långa kalla mil över myr och genom skog att åka och middagen väntar. Renarna som alltid så här års brukar finnas på och vid sidan av vägen syns av nån anledning inte till. Uppe till vänster om genomfartsvägen, som delar samhället, syns kyrkan som länge var fristad åt flyktingfamiljen Sincari, familjen som åseleborna slöt till sina hjärtan för alltid.

P å motsatta sidan av genomfartsvägen ligger samhällets centrum. Vi konstaterar att konditoriet fortfarande lever. Inte dåligt för en avflyttningsort i södra Lappland. I ena hörnet av Folkets Hus inryms målet för vårt besök – kommunbiblioteket. Ja, vad trodde ni - Systembolaget?

Åsele folkbibliotek är ett trevligt litet bibliotek i ett plan, har en lockande barnavdelning och ett artotek, vilket inte är så vanligt idag. I avdelningen som inrymmer lokalsamling avspeglar sig den aktuella historieskrivningen genom ett par hyllmetrar pärmar med pressklipp och annat om Sincaris.

Bibliotekarien har flyttat och ingen ny har kommit. Svårigheten att rekrytera människor med högre

utbildning är speciellt kännbar i mindre kommuner. Biblioteksassistenter kämpar vidare på egen hand.

Där mitt på golvet står den – *kunskapsön*, som var den direkta anledningen till vår första anhalt i samhället på sex-sju år. Ön består av en pc med internetuppkoppling till Västerbottens Museum samt ett antal minimontrar innehållande föremål med anknytning till Åsele kommun.

Kunskapsön i Åsele invigdes i mars förra året. Den var ingen isolerad företeelse utan en i raden av öar som så småningom skall bilda en hel kunskaps-skärgård i Västerbottens län. Idag. Idag finns öar i Robertsfors, Åsele och Vilhelmina och fler är på gång. Projektet är initierat av Västerbottens Museum med stöd av EUs strukturfonder och Statens kulturråd.

Kunskapsöar är ett ABM-projekt (arkiv, bibliotek, museum), där arkiven har en mindre synlig roll än övriga aktörer. Huvudsyftet är att göra kulturarvet tillgängligt för människor oavsett bostadsort. Läns museerna, som av naturliga skäl är stationära institutioner, brottas alltid med problemet att nå ut med sin verksamhet. Biblioteken har fördelen av att ingå i ett stort och vitt förgrenat nätverk. Ett samarbete institutionerna emellan har därför varit fruktbart i detta projekt.

Arbetsprocessen som lett fram till kunskapsön i Åsele är minst lika intressant som det slutliga resultatet. Hillevi Wadensten, som är projektledare för kunskapsöarna, berättar att det referensgruppsarbete som påbörjades i Åsele för ca tre år sedan har lett till många posi-

Hemsidan hittar man på adress www.gammlia.umu.se/oar/asele. Utformning och layout är bl a gjord med tanke på skolornas behov. Tyvärr har dessa inte riktigt än fullt nyttjat denna nya ingång till det lokala kulturarvet.

Kunskapsöarna är ett mycket bra och konkret exempel på institutionellt samarbete och förnyelse. Man skulle dock vilja se en mer tydlig koppling mellan bibliotekets lokalsamling och kunskapsön. Så till namnet. Visserligen står pc och montrar grupperade som en ö i bokhavet. För mej är sinnebilderna snarare bron som förbinder länsmuseum och lokalsamhälle och på vilken historien har återvänder och skapar utrymme för en förnyad dialog kring det lokala kulturarvet.

februari 2001
Roland Tiger

tiva resultat. I referensgruppen har ingått biblioteket, studieförbund, hembygdsföreningar och privatpersoner. Arbetet har delvis styrt utformning och innehåll i montrarna. Nya föremål har registrerats och nya inventeringar har initierats. Hittills har också olika arrangemang knutits till kunskapsön. Bl a har museet i samarbete med studieförbundet haft träffar om gamla fotografier, interiörmåleri och om förhistoria/samisk historia i Åsele kommun.

Västerbottens museum inledde sitt arbete med digitalisering av samlingarna för åtta år sedan. Arbetet har varit en förutsättning för internetdelen av kunskapsön. En speciell hemsida för kommunen har skapats. Här kan man söka på föremål, foton och handlingar med anknytning till Åsele. Hemsidan ger också en kortfattad framställning över Åseles historia. På hemsidan får man också mer information om de föremål som ingår i kunskapsöns utställningsdel. Vidare finns ingångar till museets övriga samlingar.

